

Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Nová verzia bola zatiaľ preložená do týchto jazykov.

Swipe to change

španielčina

Mediácia v krajinách EÚ

Španielsko

Jedným z javov, ktoré majú v posledných rokoch vplyv na výkon spravodlivosti v Španielsku, je nárast počtu súdnych sporov, ktorý ovplyvňuje hladké fungovanie systému súdnictva. Z tohto dôvodu sa hľadajú alternatívne spôsoby riešenia konfliktov, ktoré sú účinnejšie ako súčasný model. Mediácia predstavuje jeden z týchto spôsobov, podobne ako rozhodcovské konanie a zmierovacie konanie.

Na koho sa obrátiť?

Pozri informačný prehľad o tom, ako nájsť mediátora v Španielsku.

V akej oblasti je využitie mediácie prípustné alebo najbežnejšie?

Zákomom 5/2012 zo 6. júla 2012 o mediácii v občianskych a obchodných veciach sa transponovala smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/52/ES z 21. mája 2008 do španielskych právnych predpisov. Týmto zákonom sa stanovuje minimálny rámec na vykonávanie mediácie bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia prijaté autonómnymi oblasťami.

Mediácia v pracovnoprávnej oblasti

Mediácia je veľmi bežná v pracovných sporoch. Niekedy je povinné pokúsiť sa o mediáciu, skôr než sa vec dostane pred súd. Predmetom mediácie sú zvyčajne kolektívne spory a v niektorých autonómnych oblastiach sa mediácia využíva aj pri individuálnych sporoch.

Autonómne oblasti majú orgány zamerané na mediáciu so špecializáciou na pracovnoprávne otázky. Na celoštátnej úrovni ponúka Medzikonfederčná služba pre mediáciu a rozhodcovské konanie (Servicio Interconfederal de Mediación y Arbitraje – SIMA) bezplatnú službu mediácie v prípade sporov prekračujúcich právomoci orgánov **autonómnych oblastí**.

Zákomom 36/2011 o pracovných súdoch sa zavádza skutočná novinka vo forme všeobecného pravidla, že ku všetkým žiadam musí byť priložené osvedčenie o predchádzajúcom pokuse o zmierovací postup alebo mediáciu s využitím príslušnej správnej služby, teda služby pre mediáciu, rozhodcovské konania a zmierovacie postupy (SMAC), alebo orgánov vykonávajúcich tieto funkcie na základe kolektívnej dohody. Nasledujúci článok však obsahuje zoznam postupov, na ktoré sa táto požiadavka nevzťahuje.

Zákon 36/2011 obsahuje výslovný odkaz na mediáciu nielen počas predsúdneho zmierovacieho konania, ale aj počas súdneho konania.

Mediácia v občianskoprávnej a rodinnoprávnej oblasti

Zákon 5/2012 o mediácii v občianskych a obchodných veciach obsahuje možnosť informovať účastníkov konania pri predbežnom pojednávaní o tom, že majú možnosť využiť na vyriešenie sporu mediáciu, pričom súd môže s prihliadnutím na účel súdneho konania vyzvať účastníkov konania, aby sa pokúsili dosiahnuť dohodu, ktorá by znamenala ukončenie konania, alebo umožniť účastníkovi konania požiadať o prerušenie, aby mohli využiť mediáciu alebo rozhodcovské konanie.

Zákon 5/2012 obsahuje zásadnú zmenu v tejto oblasti práva, lebo do občianskeho súdneho poriadku zavádza výslovný odkaz na mediáciu ako jeden z mimosúdnych spôsobov ukončenia konania.

V španielskom systéme je proces mediácie najviac štruktúrovaný a dosahuje maximálny rozvoj práve v oblasti rodinného práva.

Na celoštátnej úrovni je významným krokom vpred zákon 15/2005, lebo mediácia sa v ňom považuje za dobrovoľný alternatívny prostriedok riešenia rodinných sporov, pričom sloboda sa v ňom vníma ako jedna z najvyšších hodnôt španielskeho právneho systému. Stanovuje sa v ňom, že účastníci konania môžu kedykoľvek požiadať súd o prerušenie konania, aby mohli využiť rodinnú mediáciu a pokúsiť sa dosiahnuť spoločné riešenie sporných otázok.

V občianskom súdnom poriadku sa pre účastníkov konania ďalej stanovuje možnosť požiadať po vzájomnej dohode o prerušenie konania, aby mohli vykonať mediáciu, ale nevyžaduje sa v ňom, aby súd pozastavil proces *ab initio* a odkázal účastníkov konania na informačnú schôdzku, ani dokonca neobsahuje také odporúčanie.

Služby rodinnej mediácie sa medzi jednotlivými autonómnymi oblasťami značne líšia a v rámci jednej oblasti sa môžu líšiť aj medzi jednotlivými mestami. V niektorých autonómnych oblastiach ponúka tieto služby samotná oblasť (napríklad v Katalánsku), zatiaľ čo v iných ponúkajú služby rodinnej mediácie miestne orgány (*Ayuntamientos*).

Generálna rada súdnej moci (*Consejo General del Poder Judicial*) podporuje mediačné iniciatívy rôznych súdov v Španielsku a dohliada na ne, a to za podpory autonómnych oblastí, univerzít, miestnych orgánov alebo združení.

Mediácia v trestnoprávnej oblasti

Mediácia v trestnoprávnej oblasti sa na jednej strane zameriava na reintegráciu páchateľa a na strane druhej na odškodnenie obete.

V systéme justície mladistvých (od 14 do 18 rokov) je mediácia výslovne stanovená ako prostriedok na prevýchovu maloletej osoby. V tomto prípade mediáciu vykonávajú skupiny, ktoré podporujú orgán zodpovedný za stíhanie maloletých osôb (*Fiscalía de Menores*), ale môžu ju vykonávať aj organizácie autonómnych oblastí a iné orgány, napríklad združenia.

V systéme justície dospelých neexistujú žiadne ustanovenia o mediácii, aj keď v praxi sa v niektorých provinciách vykonáva na základe trestného zákonníka a trestného poriadku, ktoré umožňujú dohodu o vine a treste a zníženie trestu prostredníctvom nahradenia straty, ako aj podľa platných medzinárodných pravidiel.

Mediácia sa zvyčajne vykonáva v prípade menej závažných trestných činov, tzv. drobných trestných činov, hoci v závislosti od okolností je možná aj v prípade závažných trestných činov.

Pokiaľ ide o domáce násilie, ústavný zákon 1/2004 o komplexných ochranných opatreniach proti rodovo motivovanému násiliu výslovne zakazuje mediáciu v prípadoch týkajúcich sa rodovo motivovaného násillia. Stále sa však zvyšuje počet zástancov mediácie aj v tejto oblasti právneho systému, ktorí tvrdia, že vhodnosť mediácie má zmysel posudzovať v každom prípade samostatne. V správe Generálnej rady súdnej moci o násillí v rodine založenom na rodovej príslušnosti z roku 2001 sa v tejto súvislosti zdôrazňuje, že menšie trestné činy alebo trestné činy súvisiace s domácim násillím by sa mali postupovať občianskym súdom.

Generálna rada súdnej moci podporuje mediálne iniciatívy, ktoré sa vykonávajú na miestnych trestných súdoch (*Juzgados de Instrucción*), trestných súdoch (*Juzgados de lo Penal*) a provinčných súdoch (*Audiencias Provinciales*), a dohliada na ne. Najvýznamnejšie pokusy z hľadiska rozsahu sa doteraz uskutočnili v Katalánsku a Baskicku.

Mediácia v oblasti sporového správneho konania

V zákone o sporovom správnom konaní sa výslovne neuvádza možnosť využiť alternatívne prostriedky riešenia sporov za podpory tretej strany, ale ani sa ich využitie nezakazuje.

Tento zákon obsahuje aj možnosť preskúmania zákonnosti činností správnej povahy inými prostriedkami, ktoré dopĺňajú súdne prostriedky, aby sa tak zabránilo podávaniu zbytočných žalôb a aby boli k dispozícii lacné a rýchle metódy riešenia početných sporov.

Portál týkajúci sa výkonu spravodlivosti obsahuje informácie o súdnych orgánoch v občianskych, obchodných, trestných, rodinných a pracovných právnych systémoch, ktoré poskytujú súdne mediálne služby, ako aj o rôznych mimosúdnych mediálnych službách poskytovaných prostredníctvom rôznych profesijných združení.

Existujú osobitné pravidlá, ktoré je potrebné dodržiavať?

Mediáciu vo všeobecnosti vykonáva nezávislá tretia strana, ktorá je viazaná povinnosťou mlčanlivosti.

Účastníci konania sa za pomoci svojich advokátov môžu rozhodnúť pokúsiť sa o mediáciu a oznámiť to súdu, prípadne ich môže osloviť súd, ak sa domnieva, že prípad je vhodný na mediáciu.

V trestnoprávnej oblasti sa zvyčajne najskôr nadviaže kontakt s páchatelom, a ak súhlasí, nadviaže sa kontakt s obeťou, aby sa začala mediácia.

Informácie a odborná príprava

V zákone 5/2012 o mediácii v občianskych a obchodných veciach sa stanovuje, že mediátor musí mať oficiálne vysokoškolské vzdelanie alebo vyššie odborné vzdelanie a osobitnú odbornú prípravu zameranú na vykonávanie mediácie, ktorú absolvoval v rámci jedného alebo viacerých osobitných kurzov vedených riadne akreditovanými inštitúciami a ktorá ho oprávňuje na vykonávanie mediácie kdekoľvek v krajine.

Iba niektoré zákony a predpisy v niektorých autonómnych oblastiach obsahujú ustanovenia o odbornej príprave nutnej na vykonávanie funkcie rodinného mediátora. Mediátor vo všeobecnosti musí mať vysokoškolské vzdelanie aspoň na úrovni diplomu a musí absolvovať 100 – 300 hodín odbornej prípravy konkrétne zameranej najmä na praktické vykonávanie mediácie.

Osobitnú odbornú prípravu v oblasti mediácie bežne ponúkajú univerzity a profesijné združenia, napríklad združenia psychológov či právnikov.

Aké sú náklady na mediáciu?

Mediácia spojená so súdom je vo všeobecnosti bezplatná.

Služby autonómnych oblastí a orgánu SIMA v pracovnoprávnej oblasti sú bezplatné.

Bezplatné sú spravidla aj služby orgánov, ktoré spolupracujú so súdmi v rodinnoprávnej oblasti. V Katalánsku sú náklady na mediáciu regulované pre osoby, ktoré nedostávajú právnu pomoc.

V trestnoprávnej oblasti poskytujú štátne orgány bezplatnú mediáciu.

Okrem mediácie, ktorá je spojená so súdom, môžu účastníci konania využiť mediátora a zaplatiť mu slobodne dohodnutú cenu. Čo sa týka nákladov na mediáciu, v zákone 5/2012 sa výslovne stanovuje, že bez ohľadu na to, či sa mediácia skončí dohodou, alebo nie, náklady si rovným dielom rozdelia účastníci konania, pokiaľ sa nedohodnú inak.

V zákone 10/2012, ktorý upravuje niektoré poplatky v oblasti výkonu spravodlivosti a činnosť Národného ústavu pre toxikológiu a forenznú vedu, sa v záujme podpory mimosúdneho urovnávania sporov stanovuje, že ak sa pri mimosúdnom urovnaní ušetria niektoré náklady na poskytované služby, možno poplatok vrátiť.

Je možné vymáhať plnenie dohody uzavretej na základe mediácie?

V zákone 5/2012 sa stanovuje, že ak účastníci konania dosiahnu dohodu prostredníctvom mediácie, môžu túto dohodu formálne zaznamenať.

Ak sa má dohoda o mediácii uplatňovať v inom členskom štáte, okrem formálneho záznamu je potrebné splniť prípadné požiadavky medzinárodných dohôrov, ktorých je Španielsko zmluvnou stranou, a dodržiavať pravidlá Európskej únie.

Ak sa dosiahla dohoda prostredníctvom mediácie, ktorá sa uskutočnila po začiatku súdneho konania, účastníci konania musia požiadať súd o schválenie dohody podľa ustanovení občianskeho súdneho poriadku.

Možnosť vymáhať uplatňovanie dohody o mediácii závisí od slobodného konania účastníkov konania vo vzťahu k predmetu dohody.

Súvisiace odkazy

SERVICIO INTERCONFEDERAL DE MEDIACIÓN Y ARBITRAJE DE ESPAÑA

Posledná aktualizácia: 26/03/2019

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.